

زمان آزمون :

نام و نام خانوادگی :

نام درس :

پایه تحصیلی :

نام آموزشگاه :

نام دبیر :

تاریخ برگزاری ۱۴۰۴/۰۵/۰۹

عنوان آزمون : بانک تست منطق دهم

انسانی (فصل ۵ قضیه حملی و قیاس اقترانی)

۱ شکل قیاس اقترانی را مشخص کنید.
مقدمه اول: هر انسانی حیوان است.
مقدمه دوم: هیچ سنگی حیوان نیست.
نتیجه: بعضی انسانی سنگ نیست.

۴ شکل چهارم

۳ شکل سوم

۲ شکل دوم

۱ شکل اول

۲ در کدام گزینه، ترتیب قضایای زیر به صورت «سالبه‌ی جزئیه - سالبه‌ی کلیه - موجه‌ی جزئیه - موجه‌ی کلیه» آمده است؟

الف) همه‌ی حیوانات نفس می‌کشند.
ب) بعضی از انسان‌ها به زبان عربی تکلم می‌کنند.
ج) بعضی از مردم نژادپرست نیستند.
د) هیچ نویسنده‌ای بی‌سواد نیست.

۱ «الف»، «د»، «ب»، «ج» ۲ «ج»، «ب»، «د»، «الف» ۳ «الف»، «د»، «ج»، «ب» ۴ «ج»، «د»، «ب»، «الف»

۳ کدام یک از قضایای زیر شخصیه است؟

۱ شهرهای صنعتی بازار کار بهتری دارند.
۲ یک دانش‌آموز هنوز در کلاس است.
۳ همه‌ی سربازان این گروهان شجاع هستند.
۴ همه‌ی بستنی‌های این یخچال بیست عدد است.

۴ پاسخ صحیح به این پرسش که «چرا منطق جملات انشایی را بررسی نمی‌کند؟»، کدام گزینه است؟

۱ چون چهره پرسشی و مبهم دارند.
۲ حقیقت را به درستی بیان نمی‌کند.
۳ خطای اندیشه را نمی‌رساند.
۴ صرفاً تمایل درونی افراد است.

۵ کدام گزینه در خصوص قضیه‌ی شخصیه و محصوره صحیح است؟

۱ اگر قضیه‌ای سور نداشته باشد، محصوره نیست.
۲ اگر موضوع یک قضیه مفهوم جزئی باشد، قطعاً قضیه شخصیه است.
۳ اگر موضوع یک قضیه کلمه‌ی «حافظ» باشد، آن قضیه قطعاً شخصیه است.
۴ ملاک تقسیم‌بندی قضیه به شخصیه و محصوره، کلی با جزئی بودن محصول است.

۶ مضمون کدام عبارت با توجه به قانون صدق و کذب احکام قضایا، قابل پذیرش نیست؟

۱ اگر بدانیم که «در برخی از مدارس منطقه، کلاس فوق برنامه برگزار می‌شود»، باید بپذیریم که «در برخی دیگر از مدارس منطقه، کلاس فوق برنامه برگزار نمی‌شود».

۲ در صورتی که نپذیریم «دانشجویان فلسفه، همگی بن کتاب دریافت کرده‌اند»، نمی‌توانیم مطمئن باشیم که «هیچ دانشجوی فلسفه بن کتاب دریافت نکرده است».

۳ در صورت صدق قضیه «همه خوانندگان نشریه ما تحصیلات عالی دارند»، نمی‌توان پذیرفت که «از خوانندگان نشریه ما چند نفر تحصیلات عالی ندارند».

۴ با فرض کذب قضیه «تعدادی از مسافران دیر به مقصد رسیدند»، باید بپذیریم که قضیه «همه مسافران دیر به مقصد رسیدند» هم کاذب است.

۷ سور در عکس مستوی موجهی جزئیة (الف) و با توجه به جدول زیر کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

اصل قضیه	عکس مستوی
(ب)	بعضی از بارانی‌ها روز هستند.

۱ (الف) تغییر نمی‌کند. (ب) همه‌ی روزها بارانی هستند.

۲ (الف) تغییر نمی‌کند. (ب) همه‌ی روزها بارانی هستند. - بعضی روزها بارانی هستند.

۳ (الف) تغییر می‌کند. (ب) بعضی روزها بارانی هستند.

۴ (الف) تغییر می‌کند. (ب) همه‌ی روزها بارانی هستند. بعضی روزها بارانی هستند.

۸ کدام قضیه، شخصیه است؟

۱ کتاب‌ها ارزشمند هستند. ۲ سیمرغ بی‌معنا نیست.

۳ دانش‌آموزان مریض شدند. ۴ نادان ناتوان است.

۹ در خصوص عکس مستوی، کدام گزاره صحیح است؟

۱ کیفیت در عکس مستوی تغییر می‌کند.

۲ در عکس مستوی باید عین موضوع و محمول جابه‌جا شوند نه صرفاً معنای آن‌ها.

۳ در عکس مستوی گاهی موجهه کلیه وجود دارد.

۴ اگر عکس مستوی قضیه‌ای گاهی درست باشد، عکس مستوی لازم‌الصدق دارد.

۱۰ در کدام یکی از قیاس‌های اقترانی زیر دامنه مصادیق موضوع و محمول نتیجه قیاس هر دو علامت منفی دارند؟

۱ هر ج ف است - بعضی ج د نیست. ۲ بعضی ج ث است - بعضی ث ه است.

۳ هیچ ت م نیست - هر الف م است. ۴ هر الف ج است - بعضی د الف است.

۱۱ در عکس مستوی کدام گزینه مغالطه ایهام انعکاس رخ می‌دهد؟

۱ بعضی سنگ‌ها انسان نیستند. ۲ بعضی لباس‌ها سبز نیستند.

۳ بعضی حیوان‌ها اسب نیستند. ۴ برخی سؤالات سخت نیستند.

۱۲ احکام قضایا در کدام گزینه از قضیه زیر دو قضیه یکسان ایجاد نمی‌کند؟
«بعضی الف ج نیست.»

- ۱ متناقض و متضاد متداخل
۲ متداخل تحت تضاد و متناقض متداخل
۳ متداخل و متضاد متناقض
۴ متداخل تحت تضاد و متضاد متناقض

۱۳ علت قرار دادن قضایا در مربع تقابل چیست؟

- ۱ نشان دادن کاربرد آن‌ها در قضایای محصوره
۲ اثبات صدق و کذب آن‌ها به صورت دو به دو
۳ راحت‌تر مشخص کردن روابط بین آن‌ها
۴ مشخص کردن اعتبار قضایا بدون توجه به محتوا

۱۴ در جمله‌ی «هیچ انسان مؤمنی پشت سر دیگران غیبت نمی‌کند» به ترتیب محمول و موضوع قضیه کدام است؟

- ۱ غیبت‌کننده پشت سر دیگران - انسان مؤمن
۲ پشت سر دیگران غیبت - انسان مؤمن
۳ غیبت‌کننده پشت سر دیگران - انسان
۴ انسان مؤمن - غیبت‌کننده پشت سر دیگران

۱۵ اگر نتیجه‌ی یک قیاس اقترانی معتبر شکل دوم، سالبه باشد،

- ۱ حتماً مقدمه‌ی اول آن سالبه است.
۲ حتماً مقدمه‌ی اول آن جزئی است.
۳ حد وسط در دو مقدمه علامت مثبت دارد.
۴ حتماً مقدمه‌ی دوم آن کلیه است.

۱۶ وقتی مقدمه‌ی قیاس اقترانی معتبر قضیه‌ی باشد، نتیجه‌ی قیاس است.

- ۱ یک - موجه - قطعاً موجه
۲ دو - کلی - قطعاً کلی
۳ یک - موجه - شاید موجه
۴ دو - کلی - قطعاً جزئی

۱۷ رهبر یک حزب پس از پیروزی یکی از نامزدهای آن حزب در انتخاب گفت: «همه طرفداران ما به او رأی داده بودند. معلوم است که هرکس رأی داده، طرفدار حزب مردمی ما است.» چه نوع مغالطه‌ای در نتیجه‌گیری او وجود دارد؟

- ۱ تله‌گذاری
۲ ایهام انعکاس
۳ بزرگ‌نمایی
۴ تعمیم ناروا

۱۸ به‌ترتیب متضاد، متداخل و عکس مستوی قضیه‌ی زیر کدام است؟
«هر شاعری انسان است.»

- ۱ هیچ شاعری انسان نیست - بعضی شاعرها انسان هستند - بعضی انسان‌ها شاعر هستند.
۲ هیچ انسانی شاعر نیست - هر شاعری انسان است - بعضی شاعرها انسان هستند.
۳ هیچ شاعری انسان نیست - بعضی شاعرها انسان نیستند - هر انسانی شاعر است.
۴ هیچ انسانی شاعر نیست - هر انسانی شاعر است - هر انسانی شاعر نیست.

۱۹ با توجه به بیت: «هر جا که سیه‌گلیم و آشفته‌دلی است / شاگرد من است و خرقة از من دارد»، کدام گزینه را می‌توان نقض ادعای شاعر دانست؟

- ۱ متناقض متضاد آن
۲ متضاد متداخل آن
۳ متضاد متناقض آن
۴ متداخل متضاد آن

۲۰ به‌ترتیب موضوع و محمول قضیه‌ی «مریم و مینا به مدرسه رفتند» در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- ۱ مریم و مینا - به مدرسه رفتن
۲ مریم - رونده به مدرسه
۳ مریم و مینا - رونده به مدرسه
۴ مریم - به مدرسه رفتن

۲۱ در کدام گزینه ترتیب مقدم و تالی با دیگر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- ۱ به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید / که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزل‌ها
- ۲ شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب
- ۳ آینه‌ام، آینه‌ام، مرد مقالات نه‌ام / دیده شود حال من ار چشم شود گوش شما
- ۴ عقل اگر داند که دل در بند زلفش چون خوش است / عاقلان دیوانه گردند از پی زنجیر ما

۲۲ اگر در یک قضیه موضوع آن تکرر یابد، چه اتفاقی می‌افتد؟

- ۱ قضیه در وضع فعلی خود باقی می‌ماند.
- ۲ به تعداد موضوع اضافه شده قضیه خواهیم داشت.
- ۳ هر تعداد موضوع اضافه شود، یک قضیه محسوب می‌شود.
- ۴ بستگی به موضوع دارد که شخصی باشد یا محصوره.

۲۳ کدام یک از قیاس‌های زیر معتبر است؟

- ۱ هر ج د است. هر ج ب است. — بعضی د ب است.
- ۲ هر الف ب است. هیچ الف ج نیست — هیچ ب ج نیست.
- ۳ هیچ ج د نیست. بعضی د الف است. — بعضی ج الف است.
- ۴ هیچ الف ب نیست. بعضی ج ب است. — بعضی الف ج نیست.

۲۴ می‌توان گفت اگر قیاسی

- ۱ نتیجه‌ی صادق داشته باشد، معتبر است.
- ۲ معتبر باشد، نتیجه‌ی آن صادق است.
- ۳ نتیجه‌ی صادق داشته باشد، مقدماتش صادق است.
- ۴ معتبر و مقدماتش صادق باشند، نتیجه‌اش صادق است.

۲۵ کدام عبارت نهی‌تواند کاذب باشد؟

- ۱ ای طالب دیدار او بنگر در آن کهسار او
- ۲ ای عاشقان ای عاشقان این بار ماییم و شما
- ۳ گر برده‌ایم انگور تو، تو برده‌ای انبان ما
- ۴ مرغان آبی را چه غم تا غم خورد مرغ هوا

۲۶ هر گاه گفته شود «هیچ نادانی قابل احترام نیست و هر نادانی قابل احترام است» و هر گاه گفته شود «بعضی ایرانیان مسیحی هستند و بعضی مسیحیان ایرانی‌اند» به‌ترتیب کدام گزینه درست است؟

- ۱ تناقض - تضاد
- ۲ تضاد - تداخل
- ۳ تناقض - عکس مستوی
- ۴ تضاد - عکس مستوی

۲۷ موقعیت حد وسط در شکل دوم قیاس اقترانی حملی کدام است و شرایط انتاج آن چیست؟

- ۱ در صغری محمول و در کبری موضوع - موجه بودن صغری و کلیت کبری
- ۲ در صغری و کبری محمول - اختلاف دو مقدمه در سلب و ایجاب (کیف) و کلیت کبری
- ۳ در صغری محمول و در کبری موضوع - اختلاف دو مقدمه در سلب و ایجاب (کیف) و کلیت کبری
- ۴ در صغری و کبری محمول - موجه بودن صغری و کلیت یکی از دو مقدمه

۲۸ کدام گزینه توصیف درستی برای عبارت‌های «به خدا تا وکیلیم نیاید، در دادگاه حرف نمی‌زنم» و «به خدا اگر من پولی که این‌جا بود را برداشته باشم» است؟

- ۱ هر دو قضایای شرطی هستند. ۲ هر دو قضایای حملی هستند.
۳ اولی شرطی و دومی حملی است. ۴ اولی حملی و دومی شرطی است.

۲۹ با توجه به شرط سوم، اعتبار قیاس می‌توان گفت: و مثال درست آن، نتیجه حاصل از قیاس «بعضی الف ب است و هر ب ج است، پس می‌باشد.

- ۱ موضوع یا محمولی که در نتیجه مثبت است، در مقدمات نیز باید مثبت باشد - بعضی الف ج نیست.
۲ موضوع یا محمول که در نتیجه منفی است، نیاز به بررسی ندارد - بعضی الف ج است.
۳ موضوع یا محمولی که در نتیجه منفی است، در مقدمات نیز باید منفی باشد - بعضی الف ج نیست.
۴ موضوع یا محمولی که در نتیجه مثبت است، نیاز به بررسی ندارد - بعضی الف ج است.

۳۰ با توجه به جدول زیر کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

اصل قضیه	عکس مستوی
.....	بعضی غایب‌ها کارمند هستند

- ۱ بعضی کارمندان غایب هستند - بعضی کارمندان غایب نیستند.
۲ هر کارمندی غایب است - بعضی کارمندان غایب هستند.
۳ بعضی کارمندان غایب نیستند.
۴ هیچ کارمندی غایب نیست.

۳۱ متداخل متناقض قضیه صادق زیر کدام است و قضیه متناقض به لحاظ صدق و کذب چگونه است؟
«بعضی حیوانات، تخم‌گذارند.»

- ۱ بعضی حیوانات، تخم‌گذار نیستند - کاذب ۲ تمام حیوانات، تخم‌گذار هستند - صادق
۳ بعضی حیوانات، تخم‌گذار نیستند - صادق ۴ هیچ حیوانی، تخم‌گذار نیست - کاذب

۳۲ در صورتی که در جابه‌جا کردن اجزای قضیه، قاعده عکس مستوی را به درستی رعایت نکنیم، دچار می‌شویم.

- ۱ تناقض ۲ تداخل ۳ تضاد ۴ مغالطه ایهام انعکاس

۳۳ به ترتیب کدامیک از محصورات چهارگانه عکس نقیض و عکس مستوی لازم‌الصدق ندارند؟

- ۱ موجهی جزئی - سالبه‌ی جزئی ۲ موجهی جزئی - موجهی جزئی
۳ سالبه‌ی جزئی - موجهی جزئی ۴ سالبه‌ی جزئی - سالبه‌ی جزئی

۳۴ محمول ، در شکل چهارم قیاس اقترانی، در نتیجه می‌شود.

- ۱ صغرا - حذف ۲ کبرا - موضوع ۳ صغرا - موضوع ۴ کبرا - محمول

۳۵ در عکس ، در تناقض و در تضاد ثابت باقی می‌ماند.

- ۱ کیفیت - محمول - کیفیت ۲ کمیت - کیفیت - محمول
۳ محمول - کمیت - کمیت ۴ کیفیت - محمول - کمیت

۳۶ درباره عبارت، «هر تعریفی که در آن از جنس و فصل استفاده شود، حد تام خواهد بود» می‌توان گفت که قضیه‌ای و تعریف «حد تام» در آن

۱ حملی - مانع نیست. ۲ شرطی - جامع نیست. ۳ حملی - جامع نیست. ۴ شرطی - مانع نیست.

۳۷ در هریک از شکل‌های اول و دوم و سوم، قیاسی داریم که نتیجه‌ی آن موجب‌ی جزئی‌ه است. کدام عبارت درباره‌ی هر سه قیاس درست است؟

۱ کبرای آن جزئی‌ه است. ۲ صغرای آن جزئی و کبرا کلی است. ۳ صغرای آن موجب‌ه است. ۴ یکی از مقدمات ضرورتاً جزئی‌ه است.

۳۸ کدامیک از موارد زیر در رابطه با قیاس اقترانی نادریست است؟

۱ در قیاس شکل اول، چهار ضرب منتج، موجب‌ی کلیه، سالبه‌ی کلیه، موجب‌ی جزئی‌ه و سالبه‌ی جزئی‌ه است. ۲ در قیاس شکل سوم، هر شش ضرب منتج، جزئی‌ه است؛ حتی اگر هر دو مقدمه‌ی صغری و کبری کلی باشند. ۳ در قیاس شکل دو، هر چهار ضرب منتج سالبه است؛ حتی اگر یکی از دو مقدمه‌ی صغری و کبری موجب‌ه باشد. ۴ در قیاس شکل سوم، هر شش ضرب منتج، جزئی‌ه است؛ به شرطی که حداقل یکی از دو مقدمه‌ی صغری و کبری جزئی باشد.

۳۹ قضیه‌ی حملی از و قضیه‌ی شرطی از تشکیل شده است.

۱ موضوع، محمول - مقدم و تالی ۲ مقدم و تالی - موضوع، محمول ۳ موضوع، محمول، نسبت - مقدم و تالی ۴ مقدم و تالی - موضوع، محمول، نسبت

۴۰ شرایط انتاج شکل سوم کدام است؟

۱ صغری موجب‌ه باشد، حداقل یکی از دو مقدمه کلی باشد. ۲ کبری کلی باشد، دو مقدمه در کیف مختلف باشند. ۳ صغری موجب‌ه باشد، کبری کلی باشد. ۴ صغری سالبه باشد، کبری کلی باشد.

۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارات:

سالبهی جزئیّه: «بعضی از مردم نژادپرست نیستند.» (ج)

سالبهی کلیه: «هیچ نویسنده‌ای بی‌سواد نیست.» (د)

موجب‌هی جزئیّه: «بعضی از انسان‌ها به زبان عربی تکلم می‌کنند.» (ب)

موجب‌هی کلیه: «همه‌ی حیوانات نفس می‌کشند.» (الف)

۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای تشخیص محصوره یا شخصیه بودن یک قضیه باید از یک تکنیک مطمئن استفاده شود راه سورپذیر بودن یا دارای سور بودن تکنیک مطمئنی نیست. برای تشخیص قضیه‌ی شخصیه از محصوره باید توجه داشته باشید که موضوع قضیه‌ی شخصیه یک مفهوم جزئی است یا یک مجموعه‌ی خاص که محمول قضیه یک‌جا در مورد کل مجموعه صدق می‌کند. بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: هیچ‌کدام از ویژگی‌های فوق را ندارد و سور آن نیز می‌تواند جزئی یا کلی باشد. مثل: بعضی/ همه‌ی شهرهای صنعتی بازار کار بهتری دارند. پس یک قضیه‌ی محصوره است.

گزینه‌ی «۲»: حواستان باشد که به‌دلیل اینکه «یک» آمده، آن را شخصیه به حساب نیاورید، بلکه این، همان نقش سور جزئی را ایفا می‌کند. یعنی «بعضی دانش‌آموزان هنوز در کلاس هستند» و موضوع هم‌چنان یک مفهوم جزئی یا مجموعه‌ی خاص نیست که محمول یک‌جا در مورد آن صدق کند و یک قضیه‌ی محصوره است.

گزینه‌ی «۳»: باید کمی دقت بیشتری به خرج بدهید. وقتی که محمول بتواند بر تک‌تک مصادیق موضوع حمل شود، قضیه‌ی محصوره است، اما وقتی محمول به کل موضوع حمل شود و مصادیق آن موضوع، با هم یک مجموعه‌ی خاص باشند، قضیه‌ی شخصیه است.

در اینجا ما می‌توانیم شجاع بودن را بر تک‌تک مصداق‌های سربازان این گروهان حمل کنیم. یعنی می‌توانیم بگوییم علی شجاع است، محمد شجاع است، احمد شجاع است. پس قضیه‌ی محصوره است.

گزینه‌ی «۴»: به شیوه‌ی بالا عمل می‌کنیم و به سور نگاه نمی‌کنیم.

آیا می‌توانیم بگوییم این بستنی ۲۰ عدد است؟ خیر، نمی‌شود بر تک‌تک مصداق‌های موضوع حمل کرد و باید بگوییم بستنی‌ها همگی با هم ۲۰ عدد هستند. یعنی بستنی‌ها را یک مجموعه‌ی خاص در نظر گرفته ایم و یک قضیه‌ی شخصیه است.

۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منطق با جملات خبری سروکار دارد، چون قابلیت صدق و کذب دارند و راه صدق و کذب را آشکار می‌کند اما جملات انشایی به دور از خطا هستند و قابلیت صدق و کذب ندارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تنها به جمله‌ی پرسشی و مبهم اشاره کرده در حالی که جمله‌ی انشایی بسیاری جملات دیگر را نیز شامل می‌گردد.

۲) کاملاً برعکس ماهیت جمله انشایی است.

۴) این عبارت درست است ولی ارتباطی با سوال ندارد.

۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موضوع در قضیه‌ی شخصیه جزئی و در قضیه‌ی محصوره کلی است. علن غلط بودن سایر گزینه‌ها:

۱) گاهش اوقات در قضایای محصوره سور حذف می‌شود اما همچنان نوع قضیه محصوره است.

۳) با توجه به اینکه حافظ هم می‌تواند کلی باشد هم جزئی، بنابراین نمی‌توان گفت قطعاً قضیه شخصیه است.

۴) ملاک تقسیم‌بندی قضیه به شخصیه و محصوره، کلی یا جزئی بودن موضوع است نه محصول.

۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه اول نادرست است، زیرا عکس مستوی موجه جزئی، موجب جزئی می‌شود و در گزینه ۱ برای عکس مستوی موجه جزئی، سالبه جزئی آورده است که همین باعث غلط شدن این گزینه می‌شود.

۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سور در عکس مستوی موجه جزئی تغییر نمی‌کند و عکس مستوی هر دو قضیه‌ی موجه‌ی کلیه و موجه‌ی جزئی می‌شود موجه‌ی جزئی.

۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر قضیه‌ای درباره یک لفظ خاص باشد، مانند قضیه «سیمرغ، بی‌معنا نیست»، آن‌گاه چون موضوع آن مفهومی جزئی است، پس قضیه‌ای شخصی است.

۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عکس مستوی، باید عین مفهوم موضوع و محمول جابه‌جا شوند نه صرفاً معنای آن‌ها
مثال؛

بعضی جوان پیر است. × بعضی کسانی که جوان بوده‌اند، پیر هستند. ✓	}	هر پیری جوان بوده است
--	---	-----------------------

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: کیفیت در عکس مستوی تغییر نمی‌کند و ثابت است.

گزینه ۳: در عکس‌ها هیچ‌گاه موجه کلیه نداریم.

گزینه ۴: اگر عکس مستوی قضیه‌ای، گاهی درست باشد، (و گاهی نادرست) نشان می‌دهد که قضیه، عکس قضیه لازم‌الصدق ندارد.

۱۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منفی بودن علامت موضوع و محمول زمانی است که قضیه ما «موجه جزئی» باشد. پس قیاسی را باید انتخاب کنیم که نتیجه موجه جزئی خواهد داشت.
نکته تستی: هنگامی که یکی از مقدمات قیاس ما سالبه باشد پس نتیجه هم در صورت اعتبار قیاس حتماً دارای نسبت سالبه خواهد بود. (بنابراین گزینه‌های ۱ و ۳ رد می‌شوند)
نکته تستی: قیاس معتبر با دو مقدمه جزئی نداریم. (بنابراین گزینه ۲ رد می‌شود)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در صورت عدم رعایت قواعد عکس مستوی، مغالطه ایهام انعکاس رخ می‌دهد. یکی از این قواعد آن است که سالبه جزئیه، عکس مستوی لازم الصدق ندارد. زیرا عکس مستوی آن گاهی درست و گاهی نادرست است. (علت اینکه می‌گویند عکس مستوی لازم الصدق ندارد نیز همین است که لزوماً عکس آن صادق نیست). در صورت سؤال به صورت کلی (بعضی الف ب نیست) نوشته نشده است، بلکه ماده و محتوای قضایا داده شده و قضایا به ادبیات عرفی و مکالمات روزمره بازنویسی شده است. در چنین حالتی نمی‌گوییم که همیشه عکس مستوی لازم الصدق ندارد، بلکه باید با جابه‌جا کردن موضوع و محمول، صدق و کذب آنها را بررسی کنیم. در صورتی که با جابجایی موضوع و محمول، صدق و کذب آنها را بررسی کنیم. در صورتی که با جابجایی موضوع و محمول قضیه جدید کاذب شد، مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است.

عبارات موجود در گزینه‌ها را عکس مستوی می‌کنیم:

(۱) بعضی انسان‌ها سنگ نیستند. (صادق) (۲) بعضی سبزه‌ها لباس نیستند. (صادق)

(۳) بعضی اسب‌ها حیوان نیستند. (کاذب) (۴) برخی سخت‌ها سؤال نیستند. (صادق)

توجه: در خصوص گزینه اول، اینکه بعضی انسان‌ها سنگ نیستند، به آن معنا نیست که برخی دیگر از انسان‌ها سنگ هستند. همانطور که می‌دانید، نمی‌توانیم از صدق جزئی، صدق کلی را نتیجه بگیریم. (نگویید که گزینه اول کاذب است چون هیچ انسانی سنگ نیست)

نکته: به صورت کلی اگر نسبت بین موضوع و محمول تباین یا عموم و خصوص من وجه باشد، مغالطه ایهام انعکاس رخ نمی‌دهد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضایای حاصل از گزینه ۴ به قضیه یکسان ختم نمی‌شود:

متداخل تحت تضاد: بعضی الف ج است.

متضاد متناقض:

متناقض: هر الف ج است.

متضاد متناقض: هیچ الف ج نیست. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: متناقض: هر الف ج است.

متداخل: هیچ الف ج نیست.

متضاد متداخل: هر الف ج است.

گزینه ۲: متداخل تحت تضاد: بعضی الف ج است.

متداخل: هیچ الف ج نیست.

متناقض متداخل: بعضی الف ج است.

گزینه ۳: متداخل: هیچ الف ج نیست.

متناقض: هر الف ج است.

متضاد متناقض: هیچ الف ج نیست.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای آن‌که بهتر بتوان رابطه‌ی دو به دوی قضایای محصوره را مشخص کرد، آن‌ها را در مربع تقابل قرار می‌دهند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شکل استاندارد قضیه عبارت است از: انسان مؤمن (موضوع) غیبت‌کننده پشت سر دیگران (محمول) نیست (نسبت).

تذکر: قضایایی که فعل آن‌ها اسنادی نیست، باید آن‌ها را به فعل اسنادی تبدیل کرد. در منطق افعال «است، بود، شد، گشت و گردید» به عنوان رابطه در نظر گرفته می‌شوند. بنابراین قضایایی را که با سایر افعال به کار می‌روند، نخست باید به یکی از این افعال تبدیل کنیم، سپس محمول و موضوع قضیه را مشخص کنیم.

۱۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در کلیه‌ی قیاس‌های معتبر شکل دوم، هر دو مقدمه نمی‌توانند موجه باشند، چون در آن صورت حد وسط در دو مقدمه دارای علامت منفی خواهد بود، همچنین در این قیاس نتیجه قطعاً سالبه است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، هر دو مقدمه نمی‌توانند موجه باشند، اما ممکن است مقدمه‌ی اول موجه و یا سالبه باشد.

(۲ و ۴) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، کمیت مقدمه‌ی اول هم می‌تواند کلی و هم جزئی باشد، اما کمیت مقدمه‌ی دوم در یک قیاس معتبر شکل دوم باید کلیه (موجه‌ی کلیه و یا سالبه‌ی کلیه) باشد.

(۳) در قیاس‌های معتبر شکل دوم، حد وسط باید در یک مقدمه علامت منفی داشته باشد، زیرا در قیاس‌های معتبر شکل دوم یکی از مقدمات باید موجه باشد، در نتیجه حد وسط در یک مقدمه علامت منفی خواهد گرفت.

۱۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) وقتی یک مقدمه‌ی قیاس موجه باشد، به صورت قطعی نمی‌توانیم بگوییم که نتیجه‌ی آن قطعاً موجه است، چون مقدمه‌ی دیگر آن شاید سالبه باشد، در آن صورت نتیجه‌ی قیاس سالبه خواهد بود نه موجه.

(۲ و ۴) وقتی دو مقدمه‌ی قیاس اقترانی، کلی باشد، نتیجه‌ی الزاماً نخواهد بود، از جمله در شکل سوم که تمام قیاس‌های معتبر آن دارای نتیجه‌ی جزئی است. همچنین وقتی دو مقدمه‌ی قیاس اقترانی، کلی باشد، نتیجه‌ی الزاماً جزئی نخواهد بود، مثلاً در شکل اول و دوم از دو مقدمه‌ی کلی الزاماً نتیجه‌ی کلی معتبر به دست می‌آید، اگر چه براساس قاعده‌ی تداخل نتیجه‌ی معتبر جزئی نیز به دست می‌آید.

(۳) وقتی یک مقدمه‌ی قیاس موجه باشد، نتیجه‌ی آن شاید موجه است.

۱۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام انعکاس زمانی استفاده می‌شود که بتوان از آن به نفع جامعه آماری‌ای که با ما همراه بوده‌اند استفاده کرد یعنی مثلاً می‌گویند هرکسی که به ما رأی داده است پس طرفدار حزب مردمی (حزبی که برای مردم کار می‌کنند و مردم برایشان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند) می‌باشند و این موضوع همان ایهام انعکاسی است که در موردش نوشته‌ایم.

۱۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به ترتیب متضاد، متداخل و عکس مستوی قضیه‌ی موجه‌ی کلیه، برابر است با سالبه‌ی کلی، موجه‌ی جزئی و موجه‌ی جزئی.

۱۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مضمون بیت ذکر شده در صورت سؤال این است: هر سیه‌گلیم و آشفته‌دلی شاگرد و خرقة گرفته از من است. (موجه‌ی کلیه؛ توضیح آن که خرقة، لباس مخصوص صوفیان بود که استاد به شاگردان خود می‌داد). برای نقض آن باید قضیه‌ای را بیاوریم که در تناقض با موجه‌ی کلیه است، یعنی یک سالبه‌ی جزئی بیاوریم. بنابراین نقیض ادعای شاعر این قضیه می‌شود: بعضی از سیه‌گلیمان و آشفته‌دلان، شاگرد و خرقة گرفته از من نیستند. در میان گزینه‌ها، تنها گزینه‌ی ۴ ما را به این قضیه می‌رساند. متداخل متضاد ادعای شاعر را این گونه به دست می‌آوریم: متضاد — هیچ سیه‌گلیم و آشفته‌دلی شاگرد و خرقة گرفته از من نیست. (متداخل) — بعضی از سیه‌گلیمان و آشفته‌دلان، شاگرد و خرقة گرفته از من نیستند.

نکته: در گزینه‌های ۲ و ۳، در مرحله‌ی اول یک قضیه‌ی جزئی به دست می‌آید. در گزینه‌ی ۲، متداخل موجه‌ی کلیه، موجه‌ی جزئی می‌شود و در گزینه‌ی ۳، متناقض موجه‌ی کلیه، سالبه‌ی جزئی می‌شود در ادامه متضاد آن را می‌خواهد. می‌دانیم که نسبت تضاد، میان دو قضیه‌ی کلیه رخ می‌دهد. پس این دو گزینه هم رد می‌شود.

۲۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مریم و مینا موضوع و رونده به مدرسه محمول است.

۲۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در تمامی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی ۴، تالی پیش از مقدم در جمله ظاهر شده است. در گزینه‌ی ۴ مقدم پیش از تالی آمده است. (اگر) عقل بداند که دل در زندان زلف یار چه حال خوشی دارد (مقدم) (آن‌گاه) عاقلان از پی زنجیر ما دیوانه گردند (تالی). تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: (اگر) پیر مغان به تو گوید (فرمان دهد) (مقدم) (آن‌گاه) سجاده را می‌آلود کن (تالی).
گزینه‌ی ۲: (اگر) کوه آهن نام افراسیاب را بشنود (مقدم) (آن‌گاه) از ترس آب می‌شود (تالی)
گزینه‌ی ۳: مصراع دوم: (اگر) گوش شما چشم شود (مقدم) (آن‌گاه) حال من دیده می‌شود (تالی)

۲۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مثال: ابن‌سینا و فارابی فیلسوف‌اند.
ابن‌سینا فیلسوف است. فارابی فیلسوف است.

۲۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱ همه شرایط اعتبار را دارد و در ضمن شکل سوم قیاس می‌باشد.
گزینه‌ی ۲: شرط ۳ برقرار نیست چون ب در نتیجه مثبت و در مقدمه منفی است.
گزینه‌ی ۳: قانون کیفیت نتیجه رعایت نشده است و ج در نتیجه منفی در مقدمه مثبت است.
گزینه‌ی ۴: شرط ۳ برقرار نیست چون ج در نتیجه مثبت و در مقدمه منفی است.

۲۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. صدق نتیجه در قیاس معلول اعتبار و صدق مقدمات با هم است.

۲۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱ چون قضیه نیست (خبری نیست) قابل صدق و کذب نیست.

۲۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رابطه میان دو قضیه «هیچ نادانی قابل احترام نیست و هر نادانی قابل احترام است.»
«تضاد» و رابطه میان دو قضیه «بعضی ایرانیان مسیحی هستند و بعضی مسیحیان ایرانی‌اند.» «عکس مستوری» است.

۲۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «حد وسط» در شکل دوم قیاس اقترانی حملی، در صغری و کبری محمول است.
شرایط انتاج شکل دوم عبارت است از:
۱- کلیت کبری ۲- اختلاف دو مقدمه در سلب و ایجاب (کیف).

۲۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به خدا تا وکیلیم نیاید در دادگاه حرف نمی‌زنم = اگر وکیلیم نیاید در دادگاه حرف نمی‌زنم.
(یک قضیه‌ی شرطی است).
به خدا اگر من پولی را که این‌جا بود برداشته باشم = من این پول را که این‌جا بود برداشتم. (یک قضیه‌ی حملی است).

۲۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به شرط سوم اعتبار قیاس می‌توان گفت: موضوع یا محمولی که در نتیجه مثبت است، در مقدمات نیز باید مثبت باشد و موضوع و محمولی که در نتیجه منفی است، نیاز به بررسی ندارد. نتیجه قیاس ذکر شده، در صورت سؤال «بعضی الف - ج - است» می‌باشد.

۳۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به قانون عکس مستوی قضیه موجه کلی عکس مستوی‌اش موجه جزئی است و همین‌طور عکس مستوی موجه جزئی، موجه جزئی می‌باشد. پس اگر عکس مستوی موجه جزئی داشته باشیم، اصل قضیه ممکن است به دو صورت «موجه کلی یا موجه جزئی» باشد، مانند:
«هر کارمندی غایب است» ← ^{عکس مستوی} بعضی غایب‌ها کارمند هستند.
«بعضی کارمندان غایب هستند» ← ^{عکس مستوی} بعضی غایب‌ها کارمند هستند.

۳۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه تناقض میان قضیه‌های «موجب کلی و سالب جزئی» و «سالب کلی و موجب جزئی» برقرار است. در رابطه تناقض، صدق یک قضیه، کذب قضیه دیگر را در پی دارد و کذب یک قضیه، صدق دیگری را، پس متناقض قضیه «بعضی حیوانات، تخم‌گذارند» می‌شود «هیچ حیوانی تخم‌گذار نیست» که کاذب است و متداخل این قضیه می‌شود «بعضی حیوانات تخم‌گذار نیستند» زیرا متداخل قضیه سالب کلی، سالب جزئی است.

۳۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۳۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
موجبه‌ی جزئی عکس نقیض لازم‌الصدق ندارد.
سالبه‌ی جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد.

۳۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. محمول صغرا در شکل چهارم حد وسط نیست، لذا در نتیجه موضوع خواهد بود.

۳۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عکس، کیفیت، در تناقض، محمول و در تضاد، کمیت قضیه ثابت باقی می‌ماند.

۳۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تعریف حد تام به تعریفی که در آن از جنس فصل استفاده شود، جامع است، اما مانع نیست. (در حد ناقص هم، از جنس و فصل استفاده می‌شود).
صورت قضیه یک قضیه حملی است که می‌تواند معنای شرطی نیز داشته باشد.

۳۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در ضروبی از شکل اول و سوم که نتیجه‌ی آن جزییه است همواره صغرا موجبه است. لازم به ذکر است که شکل دوم، نتیجه موجبه‌ی جزئی منتج ندارد. لذا تست اشکال دارد.

۳۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۳۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۴۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
شرایط انتاج شکل سوم - دو شرط است که موجبه بودن صغری و کلیت حداقل یکی از دو مقدمه را در بر می‌گیرد.

1	1	2	3	4
2	1	2	3	4
3	1	2	3	4
4	1	2	3	4
5	1	2	3	4
6	1	2	3	4
7	1	2	3	4
8	1	2	3	4
9	1	2	3	4
10	1	2	3	4
11	1	2	3	4
12	1	2	3	4
13	1	2	3	4
14	1	2	3	4
15	1	2	3	4
16	1	2	3	4
17	1	2	3	4
18	1	2	3	4
19	1	2	3	4
20	1	2	3	4
21	1	2	3	4
22	1	2	3	4
23	1	2	3	4
24	1	2	3	4
25	1	2	3	4
26	1	2	3	4
27	1	2	3	4
28	1	2	3	4
29	1	2	3	4
30	1	2	3	4
31	1	2	3	4
32	1	2	3	4

33	1	2	3	4
34	1	2	3	4
35	1	2	3	4
36	1	2	3	4
37	1	2	3	4
38	1	2	3	4
39	1	2	3	4
40	1	2	3	4

